

Утвърждавам: .....

Директор /

МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБУЧЕНИЕ

I. Проблем

Незадоволителни резултати, получени при проверката на входното ниво на знанията на учениците, липсата на трайност и системност на знанията и уменията, липса на мотивация за работа от страна на учениците. Те създават психологически, педагогически, икономически проблеми не само за детето, но и за семейството му и обществото като цяло.

II. Определяне на причините, довели до изоставане на учениците

1. Причините за изоставането и липсата на успеваемост са свързани с позицията на ученика в училище и неговото отношение към учебните ангажименти:

- причини, произтичащи от личното отношение на ученика - липса на интерес към учението и училището, нежелание за учене, неприемливо поведение, незаинтересованост, бягства от учебни занятия, конфликти със съученици и учители;
- причини, които не зависят непосредствено от обучаемия - лоша възпитателна атмосфера в семейството, негативно отношение на родителите към училището и отделни учители, продължително боледуване, психологически, педагогически и методически грешки от страна на учителите, различни недостатъци в процеса на обучение.

2. Частично, сравнително устойчиво изоставане по няколко учебни предмета - проблемът е преодолим чрез системна допълнителна подкрепа в учебната дейност, консултации, самостоятелна работа, допълнителни занимания в извънучебно време.

3. Шест типични ситуации за изоставане - при входното ниво са констатирани:

- неуспяващи поради липса на мотивация за учене ;
- неуспяващи поради слабо развити навици за учебен труд;
- неуспяващи поради големи пропуски в знанията;
- неуспяващи поради отрицателно извънучилищно влияние- семейство, връстници, приятели, неформални групи;
- неуспяващи поради недостатъци на педагогическите въздействия;

III. Цели

1. Да се подпомогне личностното развитие и успеваемостта на учениците, които срещат трудности при усвояването на знания, умения и навици в училище.

2. Преодоляване на неуспеваемостта чрез допълнителна подкрепа, изразяваща се в консултации, самостоятелна работа, допълнителни занимания в извънучебно време, насочване към извънкласни дейности, съответстващи на интересите на ученика.

IV. Основни задачи

1. Изграждане на позитивен организационен климат в класа, даващ възможност за създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация в процеса на обучение.

1. Работата на учителите да бъде подчинена на навременното диагностициране на затрудненията, възникнали в учебната дейност на учениците, да се търси сътрудничеството на родителите и възможности за попълване на пропуските и повишаване успеваемостта на учениците чрез допълнителна работа.

2. Навременно проучване на причините, довели до изоставане учениците и набяляване на мерки от страна на учителите за преодоляването им и редовно посещение на часовете им от тези ученици.

3. Усвояване на минимума знания чрез консултации, помощ в часовете и извън тях и др.; индивидуална работа, съобразена с установените пропуски.

V. Мерки за постигане на по-високи резултати в края на учебната година

1. Екипна работа между учителите по учебни предмети, класните ръководители педагогическите съветници и психологът.

2. Организиране на допълнително обучение по трудноусвояваните учебни предмети.

3. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.

4. Поощряване участието на учениците в извънкласни форми, съответстващи на интересите и възможностите на учениците.

5. Консултации по всички предмети по график утвърден от директора — ежеседмично. Консултациите да бъдат задължителни за трудно успяващите ученици. Провежданите консултации с изоставащи учениците спомагат за по-добро усвояване на учебния материал.

6. Създаване на трайно партньорство с родителите и взаимна информираност за развитието на ученика.

7. Изготвяне на индивидуални планове за подкрепа на ученици, нуждаещи се допълнителна подкрепа за личностно развитие.

8. Създаване на информационна банка с база данни за всеки ученик, с възможност за актуализация при преместване.

9. Поощряване с похвали и награди за постигнати резултати в обучението.

VI. Основни дейности:

1. Провеждане на входна диагностика за установяване индивидуалните потребности на учениците.

2. Ежемесечни срещи и обмен на информация с родителите на изоставащи ученици.

4. Подготовка и адаптиране на учебни програми с диференциация на степента на трудност на материала според потребностите и пропуските на учениците.

5. Подготовка и стандартизиране на ниво МО на периодични тестове за проверка на знанията.

6. Периодичен анализ (най-малко три пъти през учебната година) на резултатите от общата и допълнителна подкрепа на учениците;

7. Запознаване на учителите с особеностите на децата със специфични образователни потребности - / при тях не са добре развити някои когнитивни функции — памет и внимание, скорост на преработка на новата информация, езикова преработка, перцептуално-моторна преработка, изпълнителски функции като планиране и проверка. Засегнати са такива важни умения като устна употреба на езика (възприемане, разбиране, изговор) - алалия; четене (декодиране и осъзнаване), писане (диктовка, графично изразяване), математически знания - дислексия. Нарушенията в процеса на ученето са свързани с някои организационни способности и с наличието или липсата на умения за социални интеракции (контакти)/.

8. Запознаване с особеностите в поведението на хиперактивните ученици -

Повишена активност, придружена с неспособност за концентриране, импулсивност, постоянна превъзбуда и липса на контрол. Поради всички тези прояви хиперактивното дете не може да се справя със задълженията си, не възприема новите знания и постепенно изостава от своите връстници.

9. Разпознаване на хиперактивността от всеки учител и съобразяване на педагогическото поведение с него след консултации с психолога на училището.

10. Провеждане на задължителна индивидуална работа с напреднали ученици.

Учителите задължително трябва взимат предвид тази различност и да подготвят за тях индивидуални задачи, които отговарят на нивото им. При отсъствие на подходящи занимания тези ученици скучаят, пречат на останалите и на самия учител. Не са редки случаите, когато учителите ги наказват, вместо да се опитат да разберат какви са причините за тяхното поведение. Така вместо да се развиват техните специални заложби, те са застрашени от риск да отпаднат от групата или класа.

11. Запознаване с показателите за наличието на евентуален риск от появата на трудности в обучението: речников дефицит; неадекватно познание; липса или слабо познание за значението на думите и термините; недостатъчни умения за разбиране и различаване на заложи в текста идея, обяснение, и др., т.е. осмисляне на съдържанието; затруднения при диференциране и определяне на важната информация; проблеми при запомняне и възпроизвеждане на вербална информация; изоставане или дисбаланс в развитието.

12. Усъвършенстване на урочната работа - от голяма значение за намаляване на неуспеваемостта, изоставането и второгодничеството в съвременното училище.

- В структурата на всеки урок трябва да се предвижда време за самостоятелна работа за индивидуализация и диференциация на обучението, да се задават различни по степен на трудност упражнения и задачи на различните групи ученици;
- учителят да диференцира домашната работа по вид и степен на трудност - устна, писмена, практическа, графична. Препоръчително е домашната работа да бъде индивидуална, решена у дома или в библиотеката;
- формиране на трайни познавателни интереси чрез повторение на основни и важни знания при допълнителни упражнения с цел повишаване на мотивацията за учене и възпитаване на позитивни чувства към училището и учебните дисциплини;
- при планирането на учебната дейност учителят да изгради и педагогически обоснована система от мерки за стимулиране на изоставащите ученици чрез поощряване на първите им успехи и положителни изяви, при демонстрирано желание за успешна учебна работа. Той може да използва устните похвали, одобрението, писмени похвали в бележниците и тетрадките, уведомяване на родителите;
- прилагане на интересни и занимателни упражнения и задачи, на иновационни методи и техники на преподаване, които да направят урока интересен и привлекателен;
- учителите при нужда да осъществяват контакт със специалисти от центровете за подкрепа за личностно развитие и специализирани обслужващи звена, които са в състояние да открият причините за изоставането;
- прилагане на персонален подход на обучение;
- учебният процес и практики да бъдат абсолютно ясни.

Голяма част, но не задължително всички от посочените методи на обучение могат да се прилагат при работа с ученици, които изостават.

VII. Характеристики, които оказват влияние върху обучението и преподаването.

Четене

Четенето е основна част от повечето училищни занятия и ако ученикът има, например, два пъти по-бавна скорост на четене в сравнение с другите ученици, това може да го подложи на огромно напрежение при учене, като се отрази върху способността му да запомни какво е прочел. Речникът му също може да е беден и оттам да намалява степента му на разбиране. При входната диагностика е

установено, че учениците изживяват: визуален стрес. Пренатоварване при четене. Бавна скорост на четене. Затруднения при обобщаване. Затруднения при разпределение и избор на материали за четене. Трудно схващане и не запомняне на прочетеното. Затруднения да се определят основните моменти в прочетеното. Погрешно прочитане (на задание или въпроси за изпит) .

Правопис

Учениците имат проблеми с писменото изразяване и речниковия запас дотолкова, че преподавателите да не могат да разберат писмените им работи.

Водене на записки

Учениците изпитват затруднения едновременно да пишат и да слушат. Затруднения да водят подробни записки и да разбират какво са записали, когато го четат отново. Затруднения да определят основните моменти в уроците. Проблеми да преписват от дъската бързо и точно.

Писане

Лошото построяване на мисълта и бавното писане им пречат да запишат идеите си. Трудно съставят план и структурират писмената си работа. Трудно пренасят идеите си. Трудно отнасят теорията към практиката. Лошо писмено изразяване и/или структура на изреченията. Трудно разбират правилата на писане. Трудно свързват абстрактното към конкретното. Проблеми при коригиране и редактиране.

Устно изразяване

Учениците имат проблеми с бързото или точното възприемане на устна информация, не разберат инструкциите или информацията, не асимилират какво е било казано в групова ситуация, затрудняват се с намирането на точната дума или с произнасянето на многосрични думи.

Организационни умения / управление на времето

Някои от учениците имат проблеми с краткосрочната памет, което може да се отрази върху воденето на записки, четенето, писането и организирането, но също така може да им създаде затруднения при организиране на времето и спазването на крайните срокове. Най-често тези затруднения са най-игнорирани, заради което учениците са считани понякога за мързеливи, немотивирани, немарливи и лекомислени.

Изчисление по математика

Визуални проблеми като обръщане или заместване. Грешки в записването при пренасяне. Губят връзката при сложни изчисления или забравят да обмислят всички аспекти. Затрудняват се да запомнят знаци и символи. Затрудняват се да запомнят формули и теореми. Трудно запомнят специфичните термини. Трудности с аритметични действия и обикновени числа. Затрудняват се да преминат от конкретното към абстрактното.

VIII. Препоръчителни преподавателски стратегии при работа с изоставащи ученици

Посочените стратегии са предложения за обща подкрепа на личностното развитие. Те не бива да се приемат като единствено възможни и трябва да се има предвид, че всеки ученик е отделен индивид, така че методи, които са подходящи за даден ученик, могат да се окажат неподходящи за друг.

Четене

Да се дават ясни насоки и разяснения върху избрани ключови момент, както и заглавия на материали, които са ясно структурирани и добре изложени, за да се минимизира обемът за четене по предмета. Да се определят в текстовете новите термини, свързани с дисциплината. При възможност да се предложат аудиовизуални източници по темата, в т.ч. възможност за виртуално обучение, документални филми или дискусии по телевизията, видеофилми.

Правопис

Новите термини и понятия да се записват на дъската или представят чрез проектор. Да се предоставя речник на термините в началото на модула или годината, така че учениците да имат достатъчно време да възприемат термините и да ги използват в контекст. Да се насърчава използването на електронни програми за проверка на правописа и граматиката.

Водене на записки

Раздаването на разпечатани материали за занятието е полезен метод, тъй като по този начин ученикът може да се концентрира върху това, което се говори, без да се налага да се концентрира върху воденето на записки.

- ако се преподава с помощта на проекционен апарат, препоръчително е да се използва четлив размер на шрифта (минимум 24);
- при презентация информацията на всеки слайд да е сведена до най-важните моменти;
- използването тебешир/бели дъски/ да е само за даване на примери, за отбелязване на важни моменти, ключови думи, понятия или наименования - никога за подробно записване;
- в хода на преподаването да не се разчита само на говора - добре е да се разнообразява темпото и дейностите по време на занятия. Да се предлагат структурирани дискусии и презентации на малки групи;
- в началото на урока да се дава рамката, да се направи преглед и отбележат основните моменти, като всеки път се маркират, така че да се помогне на учениците да ги разпознават. Да се покаже цялостната картина преди да се разгледа отделния детайл;
- Задачите да се разделят на малки стъпки и да се запази време за научаване и затвърдяване на информацията. Чрез въпроси и отговори, да се наблюдава нивото на разбиране.

Писане

- писането два часа или повече с почерк, който се влошава с времето, може да бъде много стресиращо. Други начини за удовлетворяване на тези образователни изисквания могат да дадат по-задоволителни резултати - например използването на технологии като видео, компютърно обработени или графични презентации и лаптоп;
- да се предлагат модели на писмени работи, есета, доклади, проекти;
- Да се дава допълнително време за изпитване на учениците, съобразено с техния правопис, писмено изразяване и затруднения с организирането, възможно е да се наложи допълнителна помощ, за да им се помогнете писмените отговори.

Устно изразяване

Задължително да се има предвид допълнителното време, усилие и концентрация, необходими на ученика, за да изпълни задачите, които включват език (устно изразяване). Необходимо е учителят да изрази ясно очакванията си.

Организационни умения / управление на времето

Много от учениците могат да се объркат, когато трябва да спазват определена последователност или инструкции; може да им трябва помощ в планирането на дейностите и приоритизиране на задълженията; трябва де си поощряват да ползват дневници и списък „да направя“, за да успеят да управляват задълженията си. Възможно е учениците да се нуждаят от определена помощ, за да се фокусират върху: въведение, подзаглавия, заключение, определяне на основните моменти, разпознаване на необходими и излишни данни, подбор и включване на цитати и препратки, подреждане на главните моменти, както и да правят преход между главните моменти и представянето/при хуманитарните предмети/.

Изчисление

Да се предлагат решенията, за да могат учениците да проверят грешките си. Добре е да се използва различен цвят за всяко решение. Да се дават точни определения на новите обозначения. Препоръчително е да се дават и числови и теоретични примери.

IX. Насоки за добри практики при оценяване

Бързото четене на писмени отговори става най-добре като се игнорират грешките в правописа, граматиката, пунктуацията или синтаксиса, като не се коригират и отбелязват правописа, граматиката, пунктуацията или синтаксиса. Тези корекции се правят при повторен прочит.

Когато е възможно и изпълнимо да се поставят две оценки- една на основата на материала и вложените идеи, а другата върху техниката на работа и вложения труд.

Оценката, която би трябвало да се постави на работата, е оценката, основана на представения материал и развитите идеи. Ако се оценява само материала и идеите, разбирането и познанията, като се игнорират грешките в правописа, граматиката, пунктуацията или синтаксиса, обосновано да се обясни на ученика какво се оценява. Да се оценява желанието за изпълнение на задачите , вложените усилия, труд и тогава самата реализация.

При оценката на работата задължително се посочва дали ученикът се е представил добре и се обяснява защо работата е добра, едва тогава се преминава към критични забележки и насоките за подобряване на работата му. Те ще са най-ефективни, ако дават обяснение какво се изисква или кое е неправилно. Трябва да са четливи и правилно конструирани.